

ULOGA I VAŽNOST ČETVORTE GARDIJSKE BRIGADE U DOMOVINSKOM RATU

28. travnja 1991. u Splitu početak je ustrojavanja 4. brigade ZNG-a. Prvi zapovjednik je general Ivo Jelić. Temelj brigade čine specijalci MUP-a (njih 130) pristigli iz središta za obuku u Kumrovcu, zatim časnici, dočasnici i vojnici prebjegli iz JNA te mnogobrojni dragovoljci.

Ustrojavaju se kampovi za obuku: Resnik, Trilj, Imotski i Omiš. Vršiti se selekcijska obuka i popuna dragovoljcima s prostora južne Hrvatske i zapadne Hercegovine te jednim dijelom i stranim državljanima. Ljudstvo nije problem, ali nedostaje najosnovnije naoružanje i oprema.

Početak bojnih djelovanja 4. brigade ZNG-a

Dana 1. 8. 1991. brigada je imala prvi oružani sukob s neprijateljem u selu Kruševu (Zadarsko zaleđe) gdje je poginuo prvi pripadnik brigade **Nikola Džalto** dok je pomagao ranjenom neprijateljskom vojniku.

Do kraja 1991. brigada sudjeluje u bojnim djelovanjima od Velebita do Dubrovnika.

Zrakoplovni vod brigade sudjeluje 15. 9. 1991. u akciji „**ZELENA TABLA - MALE BARE**“ kod Ploča, u kojoj su zarobljene značajne količine naoružanja. Toga su dana pripadnici ZNG-a, među kojima su bili i pripadnici 4. gardijske brigade, uz policijske snage iz Metkovića, Opuzena, Ploča i juga Makarskog primorja zarobili skladište bivše jugoarmije u Baćini kod Ploča te zaplijenili goleme količine naoružanja, streljiva i druge ratne opreme s kojom se branio Sinj, Šibenik, Zadar, Karlovac, Vukovar, Dubrovnik i drugi hrvatski gradovi.

Toga je dana osvojena i prva pločanska vojarna i vođena prva pomorska bitka u Domovinskom ratu u kojoj su protjerani brodovi jugomornarice.

Potom su uslijedile obrambene, ali i oslobodilačke akcije od Zadra, Sinja, Drniša do Šibenika.

Stabilizacijom bojišnica u okolini Zadra, Šibenika i Sinja, težište djelovanja brigade prebacuje se na Južno bojište, kako bi se pružila pomoć opkoljenom Dubrovniku.

Tijekom **1992.** važnije akcije 4. gardijske brigade su zaustavljanje neprijateljske vojske iz pravca Kupresa prema Splitu te sudjelovanje u oslobađanju okupiranog teritorija južne Hrvatske (dubrovačkog zaleđa, grada Dubrovnika i Konavala).

Do kraja godine vojnim operacijama: „**NERETVA**“, „**SPALJENA ZEMLJA**“, „**TIGAR**“, „**OSLOBOĐENA ZEMLJA**“, „**KONAVLE**“ i „**VLAŠTICA**“ obranjen je Dubrovnik i oslobođeno dubrovačko zaleđe.

U siječnju 1993. 4. gardijska brigada prebacuje se na zadarsko područje zbog operacije „**MASLENICA**“. Cilj te operacije bio je ponovo povezati sjever i jug Hrvatske preko Masleničkog Ždrila i stvoriti uvjete za oslobađanje šireg zadarskog područja.

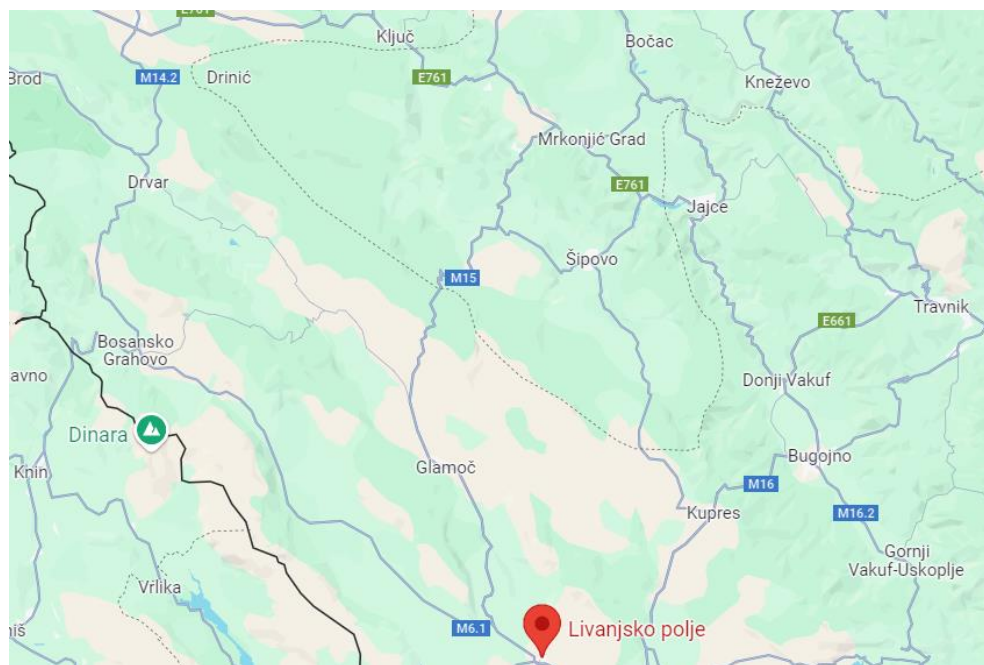
Brigada je ovdje prvi put pokazala punu snagu i upotrijebila bojna sredstva koja do tada nije imala (tenkovi, topništvo i protuoklopno-raketna sredstva). Akcija „**MASLENICA**“ pokazala se jednom od težih i zahtjevnijih akcija 4. gardijske brigade tijekom cijelog Domovinskog rata, gdje se brigada iskazala kao jedna od najboljih postrojbi Hrvatske vojske.

Nakon operacije „**MASLENICA**“ brigada sudjeluje u aktivnoj obrani na prostoru zadarskog, šibenskog i sinjskog zaleđa. Dana 6. studenog 1993. u zaleđu Zadra poginula je **Snježana Jurić**

Šolto, jedina poginula žena 4. gardijske brigade. Snježana, rođena u Glavicama kraj Sinja, dragovoljno se prijavila u Hrvatsku vojsku početkom Domovinskog rata.

Tijekom 1994. pripadnici 4. gardijske brigade sudjeluju u važnim vojnim akcijama na području Bosne i Hercegovine, a to su „ZIMA-94“ i „SKOK-2“. Operacija „ZIMA-94“, koja se vodila na području Livanjskog polja i Dinare, bila je vrlo zahtjevna jer se odvijala u surovim zimskim uvjetima. Mnogi vojnici su stradali od ozeblina i hemoragijske groznice. Vojnom operacijom „SKOK“ smanjeno je nadiranje neprijatelja prema Bosanskom Grahovu.

Tijekom **srpnja 1995.** vojnom operacijom „LJETO-95“ stvaraju se preduvjeti za oslobođenje Knina. Prekinuta je neprijateljska prometna veza Drvar-Knin.

4. gardijska brigada zajedno sa 7. gardijskom brigadom (Pume) sudjeluje u vojnoj operaciji „**OLUJA**“ koja je trajala od **4. do 7. kolovoza. 1995.** Knin je oslobođen **5. kolovoza**, a neprijateljske snage su razbijene i od tada se ne brane organizirano. Postrojbe 4. gardijske brigade ušle su toga dana u Knin oko 10 sati. Oslobođanjem Knina, središta neprijateljske pobune u Hrvatskoj, ostvaren je najvažniji strateško-politički i vojni cilj, ne samo operacije Oluja nego i cijelog Domovinskog rata. Nakon ovladavanja gradom nastavljeno je oslobađanje šireg područja Knina.

Kako bi spriječili pregrupiranje i mogući protunapad neprijatelja nakon „OLUJE“, provedene su dvije oslobodilačke vojne operacije na prostoru Bosne i Hercegovine: operacija „**MAESTRAL**“ i „**JUŽNI POTEZ**“. Vojnom operacijom „JUŽNI POTEZ“ 4. gardijska brigada pobjedničke Hrvatske vojske završava svoj slavni ratni put. Nažalost u posljednjoj bitci, kraj Mrkonjić Grada, poginuo je zamjenik zapovjednika brigade general **Andrija Matijaš-PAUK** jedan od simbola brigade.

Stotinu devedeset šest poginulih i četiri nestala te više od 1600 ranjenih pripadnika 4. brigada ugradila je u temelje samostalne suverene države Hrvatske.

U počast poginulim junacima 4. gardijske brigade, neposredno nakon operacije „Maslenica“ izgrađena je spomen kapela „Sveti Križ“ u matičnoj vojarni na Dračevcu u predgrađu Splita.

Svakog prvog petka u mjesecu, u 9:00 sati tu se slavi Sveta misa zadušnica za sve poginule i umrle pripadnike 4. gardijske brigade.

Od trenutka njenog posvećenja 1993., svaki novi pripadnik brigade imao je nakon završene obuke obvezu pred kapelom položiti zavjet vjernosti, pokloniti se onima koji su svoje živote utkali u časno ime ove postrojbe i obvezati se da će nastaviti njihov slavni put.

Zavjet pripadnika 4. gardijske brigade

*Prisežem vama, poginuli vitezovi,
i cijelom hrvatskom narodu,
da ću s ponosom i dostojanstvom
nastaviti vaš put.
Kao pripadnik Četvrte gardijske brigade,
hrabrošću, čašću i poštenjem
čuvat ću ugled imena koje ste vi stvorili.
Branit ću s jednakom ljubavlju
našu domovinu Hrvatsku
i graditi je onakvom kakvu ste sanjali.
Tako mi Bog pomogao!*

Nakon što bi na taj način prisegnuli, stekli bi pravo staviti poznatu crvenu beretku!